

Det er nødvendig at de tas et tydelig oppgjør med fortiden, og jeg ønsker en bekreftelse på at staten tar ansvar for tidligere tiders overgrep og forsømmelser.

Det må bygges opp tillit mellom romanifolket/taterne og myndighetene. Det er viktig å sikre romanifolket/taterne reell deltakelse i prosesser som angår dem.

Kunnskapen om romanifolket/taterne i statlige og kommunale etater og i skolen må økes.

Jeg etterlyser anbefalinger om å bruke å styrke Romanifolkets/ Taternes egne ressurser som Romanifolkets/Taternes senter og Romanifolkets/Taternes kulturfond. Disse institusjoner gjør en enorm innsats for å bedre fremtiden for folkegruppen, for bevaring av språk, kultur og historie og for å hjelpe de som har lidd gjennom overgrep begått av stat og kirke. De bistår med råd, veiledning, søknader, advokat bistand mm. De er også de eneste institusjoner som har full kompetanse angående Romanifolket/Taterne, og som styres av folket selv.

Romanifolket/Taternes egne foreninger må også styrkes og grunnstøtten til nasjonale minoriteter bør heves til et nivå som gir foreningene økonomi til å utvikle organisasjonene slik at de kan delta i demokratiske prosesser som angår dem, bidra aktivt i forsoningsprosessen og være en ressurs for storsamfunnet. Da vil de også kunne bidra til å kanalisere frustrasjon i gruppen på en konstruktiv måte.

Ønsker å sette fokus på barnevernets holdninger og manglende kulturkompetanse i forhold til taterbarns menneskerettigheter i dag. Endre holdninger og se på fosterhjemsrekrutteringen. Ivareta barns rettigheter når det gjelder kultur, språk, tradisjon, kulturell identitet og egenart. Kompetanseheving i barnevernsutdanningen.

Lage stillinger i det offentlige for tatere/romani for utøvelse av politikk som gjelder gruppen. Bruk tatere som konsulenter når kompetansen skal heves internt i departementet, men også på fylkeskommunalt og kommunalt nivå, som skole, Bufetat og barnehager.

Tilrettelegge for at tatere med økonomiske vansker, med bakgrunn i assimileringspolitikken ført mot dem, får bistand og lettere tilgang til gjeldssanering, gjeldsordning og gjeldsrådgivning. Dette tilbys det hjelp til ved Romanifolkets/Taternes senter, men ønsker at myndighetene tilrettelegger slik at det kan bli enklere å få gjennomslag for slike løsninger. Ønsker også ordninger som vil gjøre det enklere for Romanifolket /Taterne å starte og drive egne firmaer, og ordninger som gjør det mulig å kunne få ta fagbrev med bakgrunn i praksis. Dette vil bidra til kompetanse heving og flere fagutdannede i folkegruppen.

Tilrettelegge for at tatere kommer inn på boligmarkedet, i form av Husbanklån.

Formidling i skolen er viktig. Kunnskap om folket hos elever og lærere er fraværende. Det må gis muligheter for tilrettelagt undervisning i reiseperioder til de som ønsker å benytte seg av et slikt tilbud, og jeg anbefaler stipendordninger for å heve utdanningsnivået blant Romanifolket/Taterne.

Myndighetene må sørge for rettferdige erstatningsordninger underlagt staten. Erstatningsnivået må også heves betraktelig, og det må gis lik erstatning for lik «behandling». Jeg mener myndighetene også må se erstatninger i forhold til andre erstatningsordninger. Hadde man i dag

for eksempel blitt «lobotomert eller sterilisert» ved en feil ved norske sykehus har man krav på store erstatninger. Jeg mener det må være sammenlignings grunnlag ved andre erstatninger som kan sørge for at Romanifolket/Taterne også kan bli tilgodesett med rettferdighet for ødelagte liv, påført av stat og kirke. Jeg ønsker at myndighetene sørger for å styrke Glomdalsmuseet som formidlingssenter for Romanifolket /Taternes historie, språk og kultur.

Jeg ønsker også at myndighetene gjør museet mer tilgjengelig for alle landets skoler ved å bevilge midler til skoleturer til museet.

Det er også viktig at fremtidige tiltak som konsekvens av denne rapporten ikke settes opp mot hverandre, men at det igangsettes mange tiltak som kan hjelpe folkegruppen med de sammensatte utfordringer de har.

Jeg ønsker ikke noen form for kriminalisering av ordet eller gruppebetegnelsen Tater. Det offisielle navnet for denne folkegruppen er Romanifolket/Taterne.

Jeg støtter utvalgets anbefalinger og forslag.

Mvh. May Britt Lundstad